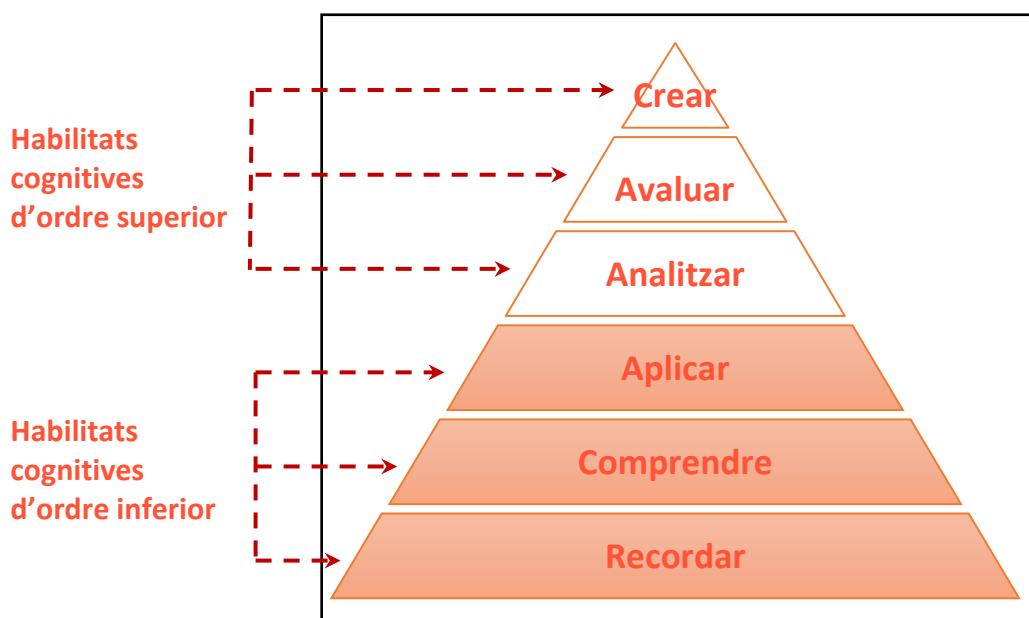

Quan necessitem trobar el sentit a una experiència que hem viscut, processar informació, fer plans, prendre una decisió, resoldre un problema..., ens cal activar unes operacions mentals determinades: són les **destreses de pensament**. Aquestes destreses s'expressen amb verbs d'acció (comparar, classificar, sintetitzar, definir, relacionar, avaluar, analitzar, seqüenciar...) i, en l'aprenentatge, es combinen al servei d'un propòsit cognitiu concret: és quan parlem d'**habilitats cognitives**, que es poden classificar segons el grau de complexitat.

Les tasques escolars pretenen activar en l'alumnat aquests processos de pensament, necessaris per aprendre els coneixements treballats en els diferents àmbits curriculars. El 1956, Benjamin Bloom va elaborar una taxonomia de nivells de complexitat per aplicar a l'ensenyament, que va ser revisada el 2001 per Krathwohl, Rath, Cruikshank, Airasian, Wittrock, Mayer i Pintrich:

HABILITAT COGNITIVA	DESTRESES DE PENSAMENT QUE HI PODEN INTERVENIR
Crear	planificar, decidir, proposar, inventar, dissenyar, millorar...
Avaluar	comprovar, jutjar, seleccionar, justificar, criticar, monitoritzar...
Analitzar	comparar, predir, organitzar, integrar, interpretar...
Aplicar	implementar, calcular, resoldre, determinar, decidir...
Comprendre	resumir, explicar, parafrasejar, interpretar, classificar...
Recordar	identificar, localitzar, fer llistes, descriure, memoritzar....

Tot i que de vegades es fa difícil establir la categoria a la qual pertany una activitat didàctica, el valor d'aquesta taxonomia és que esdevé una eina útil per als docents a l'hora d'establir els objectius d'aprenentatge per a les diferents matèries escolars.

Molts alumnes poden desenvolupar aquestes destreses i habilitats de manera autònoma, però és convenient estimular-les i acompanyar-les. Les propostes de treball a l'aula han d'incorporar els diferents nivells cognitius i és fonamental que el docent acompanyi i guiï els alumnes dels nivells més baixos cap als d'ordre superior:

- Per tal d'activar tots els nivells cognitius és convenient formular **bones preguntes**, que portin els alumnes a elaborar respostes complexes, que al seu torn reclamin nivells d'ordre superior.
- Podem activar una destresa de pensament concreta proporcionant un **iniciador de frase**. Per exemple: està format per..., té les parts següents... (analitzar); en conjunt..., en definitiva... (sintetitzar).
- Una bona forma d'entrenar l'alumnat en les destreses cognitives són les **rutines de pensament**: seqüències de tres o quatre preguntes que ajuden a fer visibles els processos cognitius que s'estan aplicant i que impliquen diverses destreses. Són seqüències fàcils d'aprendre i de recordar i, per tant, d'interioritzar, de manera que proporcionen autonomia a l'alumne.
- Els **organitzadors gràfics** ajuden a veure la seqüència que segueix una determinada rutina. Per tant, és recomanable presentar-les sempre de manera visual.
- Identificar de manera explícita les destreses de pensament que cal activar per donar resposta a un encàrrec abans de començar la tasca o bé reflexionar a posteriori sobre quines s'han aplicat també ajuda

2

l'alumnat a reconèixer-les en altres situacions. Aquest darrer suggeriment és un exercici de **reflexió metacognitiva** imprescindible.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- DOMÈNECH-CASAL, Jordi. (2022). *Mueve la lengua, que el cerebro te seguirá. 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar Ciencias*. Barcelona: Editorial Graó.
- THE PEAK PERFORMANCE CENTER. [Thinking skills](#). [consulta: 18/1/2023]
- PERKINS, D.; TISHMAN, S. (2011). “[El Lenguaje del pensamiento](#)”. A: *Educadores: Revista de renovación pedagógica*, 236, 46-58. [consulta: 18/1/2023]
- SWARTZ, R. COSTA, A. L.; BEYER, B. K.; REAGAN, R.; KALLICK, B. (2008). [El aprendizaje basado en el pensamiento. Cómo desarrollar en los alumnos las competencias del siglo XXI](#). Madrid: Ediciones SM. [consulta: 18/1/2023]
- SWARTZ, R. (2012). “[Infusing instruction in thinking into content instruction: what do we know about its success?](#)”. A: *Sri Lankan Journal of Educational Research*. [consulta: 18/1/2023]
- [Thinking Based Learning](#). Grupo SM. [consulta: 18/1/2023]
- UNIVERSITAT DE VIC. [Thinking skills](#). [consulta: 18/1/2021]
- VIQUIPÈDIA. “[Rutina de pensament](#)”. [consulta: 18/1/2023]